Máltai Hírek

A Magyar Máltai Lovagok Szövetsége és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat lapja
XXIX. évfolyam 2. szám | 2023. június

„A pápán keresztül az Istennel is találkoztam”

A szeretet konkrét tetteket keres
Interjú Martos Levente Balázs segédpüspökkel

A befogadás jubileuma Pátyon

A Máltai Rend működése Olaszországban

köszöntő

Kedves Olvasó!

Gazdag negyedévre nézünk vissza. Elsősorban a Szentatya történelmi látogatására emlékszünk, amely nem csak óriási örömet jelentett, hanem annál sokkal fontosabbat: felelősségtudatot. A látogatás logója emlékeztet bennünket arra, hogy azt, ami elválaszt minket egymástól, nap mint nap át kell, hogy hidaljuk. A Szentatya üzenetét pedig - „A jövő Krisztusé!" – élesebben is megfogalmazhatjuk: ha nem Krisztusé a jövőnk, akkor nincs jövőnk! Kemény állítás, de azt hiszem, a legtöbb magyar ember érzi ennek igazságát.

Rendünkben nagy esemény volt az új vezetőség és Nagymester megválasztása. Ezzel lezárult az évek óta tartó reformfolyamat, és most megújult erővel állunk neki újra a munkának.

Harmadik örvendetes eseményünk Martos Levente Balázs káplánunk püspökké szentelése volt. Ebben a számban terjedelmes interjút közlünk Balázs püspökkel, és a „hit védelme" rovatban elmélyítjük gondolatait egyes fontos témákról.

A szörnyű háború változatlanul tombol szomszédunkban. Nagy köszönet a sok munkatársnak és önkéntesnek, akik a menekülteken igyekeznek segíteni, és akik közreműködnek abban, hogy minél több létfontosságú segély jusson át Ukrajnába. Nagyon kérem, tartsanak ki továbbra is, mert bár a világ segítőkészsége lankadni kezd, a szükség egyre növekszik!

Szép nyarat, pihenést, békét kívánok!

Tisztelettel,
SZABADHEGY KRISTÓF

A Magyar Máltai Lovagok Szövetségének elnöke

aktuális

Új Nagymester a Rend élén

Fra' John Dunlap fogadalmas lovagot választották meg a Szuverén Máltai Lovagrend 81. nagymesterévé. Fra' John Dunlap eddigi nagymesteri helytartó kanadai, 66 éves, és az első nem európai lovag, akit a Máltai Lovagrend élére választottak.
Május 2-án Rómában ülésezett a Szuverén Máltai Lovagrend Legfőbb Államtanácsa. A testület abszolút többséggel szavazott, 99 szavazásra jogosult tag vett részt a választáson 18 különböző országból. Fra' John Dunlap sajátkezű levélben közölte megválasztását Ferenc pápával, másnap Silvano Maria Tomasi bíboros, a pápa különleges küldötte kezébe tette le esküjét.
John Dunlap 1957. április 16-án a kanadai Ottawában született. A Nizzai Egyetemen folytatott tanulmányai után az Ottawai Egyetemen szerzett diplomát, majd a Nyugat-Ontariói Egyetemen szerzett jogi doktori fokozatot. A római John Cabot Egyetem közigazgatás-tudományi díszdoktora.
A New York Állami Ügyvédi Kamara és a kanadai Ontario Tartományi Ügyvédi Kamara tagja. 1986-ban csatlakozott a New York-i Dunnington, Bartholow & Miller ügyvédi irodához, 1993-ban partnerré vált. Szakterülete a társasági és bevándorlási jog. Nemzetközileg elismert jogász, 1997 óta jogi tanácsadója a Szentszék állandó megfigyelői misszsiójának az Egyesült Nemzetek Szervezeténél.
Fra' John Dunlap kapcsolata a Máltai Lovagrenddel és vallási hivatásának felismerése az AIDS-ben és más betegségekben szenvedő betegekkel végzett önkéntes munkája során kezdődött, a '80-as években a harlemi (New York-i) Cardinal Cooke Medical Centerben. Az elmúlt 30 évben hetenként szolgált ebben a kórházban.
1996-ban vették fel a Máltai Lovagrendbe, majd 2008-ban tett ünnepélyes fogadalmat mint fogadalmas lovag. Több mint egy évtizeden át szolgálta a Máltai Lovagrendet a Név- és Jelképvédelmi Bizottság elnökeként és a Rend képviselőjeként a Szent János Rendek Szövetségénél.
2009-ben Fra' John Dunlapot öt évre a Szuverén Tanács tagjává választották. 2014-ben, majd 2019-ben a Főkáptalan további öt évre újraválasztotta. 2022 júniusa óta, Fra' Marco Luzzago halálát követően a Máltai Lovagrend élén állt mint Nagymesteri Helytartó. A Rend új alkotmányának 13. cikkelye szerint 10 évig marad hivatalában, a Szuverén Máltai Lovagrend fejeként.

A címlapon: A Máltai Mentőszolgálat találkozása Ferenc pápával Fotó: Merényi Zita/Magyar Kurír

Máltai Hírek A Magyar Máltai Lovagok Szövetsége és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat lapja Felelős kiadó: az MMLSZ és az MMSZ elnöke Főszerkesztő: Piazza-Georgi Barbara Szerkesztőség: Bánlaki Szabolcs, Király Eszter, Kovács Bence, Legeza László, Majoros Árpád, Parák Eszter, Pálmai Erika, Romhányi Tamás, Tihanyi Gábor E-mail: kommunikacio@maltai.hu Az MMLSZ címe: 1014 Budapest, Fortuna u. 10. Honlap: www.mmlsz.hu E-mail: mmlsz@t-online.hu Fax: 1-375-5174 Az MMSZ címe: 1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60. Honlap: www.maltai.hu Fax: 1-391-4728 Készítetette: Paletta Press Nyomda Lapterv: Bánlaki Szabolcs

tartalom

A másik emberért kell élni
4. oldal

Megtartotta országos küldöttgyűlését a Máltai Szeretetszolgálat, elbúcsúztatták Kis Imre régióvezetőt, Dél-Dunántúlon új vezetőt választottak. Aktuális hírek összefoglalója.

„A pápán keresztül az Istennel is találkoztam"
5-7. oldal

Apostoli látogatása mindhárom napján találkozott a Máltai közösség tagjaival Ferenc pápa Budapesten. A hivatalos események mellett a világsajtót bejárta a kép, melyen a Szentatya kezet csókol a Szeretetszolgálat szegedi hajléktalanszállóján élő Kardos Mihály atyával. Összeállítás a pápalátogatásról.

A szeretet konkrét tetteket keres
8-10. oldal

Nem a hibátlanság tesz alkalmassá arra, hogy embertársaink mellé álljunk – vallja Martos Levente Balázs esztergomi segédpüspök, aki a találékony szeretetről a Máltai Szeretetszolgálat győri fogyatékos napközijében és máltai káplánként is szerzett meghatározó élményeket. Interjú a tavasszal szentelt püspökkel.

„Bölcsességed, mint a tenger, mély"
11. oldal

Mit tehet az ember, ha kedv nélkül kell tenni? Martos Levente Balázs püspök atya elmélkedése.

DocRoom: valós változás a hajléktalan emberek ellátásában
12. oldal

Dr. Békási Sándor, a Szeretetszolgálat Batthyány téri Egészségügyi Centruma főorvosának jegyzete a hajléktalan emberek egészségi állapotának és az ellátórendszerhez való hozzáférésének tudományos alapokra épített javítását szolgáló DocRoom egészségügyi kutatási programról.

A befogadás jubileuma Pátyon
13. oldal

Pátyon a hatalmas területen található máltai intézményrendszer a befogadás jelképévé vált. Negyed évszázada működik itt a gyermekjóléti szolgálat, és az öt családdal indult, azóta országossá növekedett máltai nevelőszülői hálózat. Két évtizede élnek speciális igényű fiatalok a lakóotthonokban, és tíz éve viseli a máltai keresztet a Kerámia Műhely.

A Máltai Rend Olaszországban
14-15. oldal

A Szuverén Máltai Lovagrend olaszországi szervezeti egységeinek történetét és jelenlegi működését mutatja be történeti és kitekintő rovatunk, felmutatva a Rend megszakítások nélküli elkötelezettségét, valamint egyedi, csak az itáliai máltaiakra jellemző szolgálatokat.

A másik emberért kell élni

A szeretet az, ami képes átalakítani az embert, de aki magáért él, képtelen ezt megvalósítani, mert ehhez a másik emberért kell élni. Mintha csak a Máltai Szeretetszolgálat programját hirdetné a Biblia is – mondta a máltaiak missziójáról Kozma Imre atya, a Szeretetszolgálat alapító elnöke a szervezet május 27-én Budapesten tartott országos küldöttgyűlésén. A zugligeti országos központban tartott gyűlésen 73 küldött vett részt és fogadta el a Magyar Máltai Szeretetszolgálat 2022-es tevékenységéről és gazdálkodásáról szóló beszámolót, valamint a 2023-as költségvetést. Vecsei Miklós alelnök beszámolt a Máltai Szeretetszolgálat irányításával működő Felzárkózó Települések Program éves tevékenységéről, mely tavaly 118 településen zajlott. Az eredményekről szólva a felzárkózásért felelős miniszterelnöki biztos rámutatott: a szemészeti szűrővizsgálatok során 93 gyermek látását sikerült megmenteni, 3000 családot sikerült bevonni a kertművelő programba, és a reménytelenül eladósodott családokkal végzett mentori program eredményeképpen 350 millió

forint adósságot sikerült felszámolni. Ezt követően Győri-Dani Lajos ügyvezető alelnök foglalta össze a Szeretetszolgálat elmúlt évi tevékenységét, melyben a legnagyobb feladatot a háborús helyzettel összefüggő segítségnyújtás jelentette. Az ügyvezető hangsúlyozta, hogy a menekültek támogatása mellett a szervezet maradéktalanul ellátta a mindennapos tevékenységét: a Máltai Szeretetszolgálat 360 intézményében zavartalan munka folyt egész évben, ennek során naponta átlagosan 15 ezer ember részesült valamilyen ellátásban.

Búcsú Kis Imrétől

Május 21-én Tokajban eltemették dr. Kis Imrét, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Észak-Magyarországi Régiójának vezetőjét. A város katolikus templomában Kozma Imre atya a gyászmisén azt mondta: Kis Imréről szólva mindenki a nyitottságát emelte ki, a nyitottság pedig a jövőbe vezető út záloga. Dr. Kis Imre 1958. július 29-én született Cegléden, orvosi diplomát szerzett és haláláig Tokajban gyakorolta gyermekorvosi hivatását. 1994-ben lépett be a Máltai Szeretetszolgálatba, a Tokaji Csoport alapító tagja, csoportvezetője, 2002 óta a Szeretetszolgálat Észak-Magyarországi Régiójának vezetője volt. A magyar nemzeti kultúra és hagyományok tisztelője és ápolója volt, lelkesen gyűjtötte a néprajzi tárgyú emlékeket. 2010-ben Maliban és Madagaszkáron járt afrikai orvosmisszióban. Tiszteletére, emlékére Maliban egy újszülött kisfiút róla neveztek el.

Új régióvezető Dél-Dunántúlon

Kövesfalvi Sándort választotta meg régióvezetőnek a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Dél-dunántúli Régiójának éves küldöttgyűlése. Az új vezető tíz éve, a Gyerekesély programban kezdte munkáját a Máltai Szeretetszolgálatnál, jelenleg is a Modellprogramok munkatársa a Felzárkózó Települések programban. Öt éve a kaposvári csoport tagja, tavaly óta volt a régió vezetőhelyettese. A 2025-ben esedékes országos tisztújításig tölti be a vezetői szerepkört.

„A pápán keresztül az Istennel is találkoztam”

Máltaiak az apostoli látogatáson

Apostoli látogatása mindhárom napján találkozott a Máltai közösség tagjaival Ferenc pápa Budapesten: önkéntes mentősökkel, szociális munkásokkal és rájuk bízott nehéz sorsú emberekkel és a Máltai Lovagrend tagjaival. A hivatalos találkozások mellett a világsajtót bejárta a kép, melyen a Szentatya kezet csókol a Szeretetszolgálat szegedi hajléktalanszállóján élő Kardos Mihály atyával. Összeállítás a pápalátogatásról.

Krisztus a jövőnk – ezt a jelmondatot kapta Ferenc pápa budapesti apostoli látogatása, melynek során az egyházfő külön időt szentelt arra, hogy hajléktalan, idős, beteg és menekült emberekkel találkozzon.

Közel kétezer ember fogadta Ferenc pápát a budapesti Rózsák terei Árpád-házi Szent Erzsébet templomban apostoli látogatásának második napján. A Szentatya nehéz sorsú emberekkel és az őket támogató keresztény segítő szervezetekkel találkozott. Az ország számos pontjáról érkeztek a Máltai Szeretetszolgálat által támogatott fogyatékkal élő, idős, beteg és hajléktalan emberek, a felzárkózó településeken élő nehéz sorsú családok és menekültek. Összesen 250-en viselték a máltai egyenpólót, melyen a találkozás örömét örökítették meg a szervezők: Ferenc pápa! Jó, hogy együtt vagyunk. A Szentatya érkezéséig énekléssel és imádsággal telt az idő. A szervezetek képviselői saját fohászokat mondtak. A Máltai Szeretetszolgálat nevében a pátyi Kerámia Műhely két munkatársa, Szabó Gyöngyvér és Jánossy Betti imádkozta el a máltai közösség könyörgését. Ferenc pápát fiatalok sorfala fogadta, köztük a máltai iskolák diákjai is. A pápa beszédében azt mondta: „Mindig a szeretet nyelvén beszéljetek. A tevékeny szeretet azt a bátorságot igényli, hogy megérintsük a másikat: nem teheted meg, hogy távolról odadobsz pár fillért, és nem érinted meg a másikat! Meg kell érinteni a másikat, rá kell nézni a másikra!” A találkozó után több ezer fiatal várta a pápát az Arénában, ahol a Szentatya meghallgathatta az érkezése tiszteletére írt, „Camino - Krisztus a jövőnk” című dalt, melynek zenéjét Vizy Márton, a Máltai Lovagrend tagja szerezte.

Fennállásának több mint harminc éve alatt Ferenc pápa a harmadik egyházfő, akinek eseményén a Magyar Máltai Mentőszolgálat részt vállalt az egészségügyi biztosításban. Harminc önkéntes máltai mentő volt jelen a pápalátogatás két nagy létszámú rendezvényén, a Szent István Bazilika előtt és a Kossuth téri záró szentmisén. Föhrenből a német Malteser Hilfsdienst, Erdélyből a Hargita megyei állami Mentőszolgálat és a Romániai Máltai Segélyszolgálat önkéntesei egészítették ki a hazai mentőegységeket. A Szentatya a kijelölt szolgálati helyük előtt is elhaladt, így személyesen is köszönthették őt a Máltai Mentőszolgálat önkéntesei. A záró szentmisén a mentőszolgálat mellett a Máltai Szeretetszolgálat munkatársai, valamint a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének tagjai is részt vettek.

Ferenc pápa számára ajándékcsomagot állított össze a Máltai Szeretetszolgálat. A máltai ajándékcsomagot a Szeretetszolgálat, a Máltai Manufaktúra és a Felzárkózó Települések program termékeiből állították össze. A Szentatyának egy Nyírmihálydiban kézzel készült vesszőkosárban adták át a peremre szorult emberek méltóságát jelképező termékeket. A Máltai Szeretetszolgálat azt vallja, az értékteremtő munka a rendszeres jövedelemnél sokkal többet ad: közösséget, sikert, önbecsülést. A Szeretetszolgálat műhelyeiben fogyatékossággal élő emberek, a Felzárkózó Települések üzemeiben hátrányos helyzetű emberek tapasztalhatják meg, milyen egy munkahelyi közösséghez tartozni, miközben magas minőségű termékeket állítanak elő. A Ferenc pápának készült kosárba kerültek a Szeretetszolgálat gyulaji és tiszaföldi növényfeldolgozó üzemeiben készült lekvárok és csatnik, a máltai pátyi teaműhelyben csomagolt teák és azokból főzött szirupok, a tiszaburai gyógynövény-feldolgozó üzemből hidegen sajtolt olajak és teafűvek. A Felzárkózó Települések program helyszíneiről érkezett BEE Urban termelői méz Fulókércsről, a toldi Igazgyöngy Alapítvány kökénylekvárja, Alsópetényből Rózsavilág rózsa- és hibiszkuszszörp is a csomag része volt. A csomag díszei voltak a pátyi máltai Kerámia Műhelyben fogyatékkal élő fiatalok által készített virágok, valamint a tiszaburai asztalosüzemben készült bortartó díszdoboz, melyben egy a Máltai Szeretetszolgálat alapításának évében készült, 1989-es évjáratú Tokaji Aszú foglalt helyet.

Szabó Gyöngyvér és Jánossy Betti olvasta fel a máltaiak imáját

A találkozás minden pillanatát meg kellett örökíteni

Fotók: Kovács Bence

Beer Miklós püspök atya megáld egy ukrajnai menekült édesanyát és kislányát

Kozma Imre atya egy pakisztáni családdal, akik máltai segítséggel érkeztek, és ma már a szervezet munkatársai

Mintegy kétszáz nehéz sorsú ember találkozott a Szentatyával a máltai keresztet viselve a Rózsák terén

Megfogta a kezem és megcsókolta

MÁLTAI PODCAST

Kardos Mihály atya korábban szegedi pap volt, saját döntése alapján kérte felvételét a Máltai Szeretetszolgálat hajléktalan embereket ellátó intézményébe, hogy idős korában a legszegényebbeket szolgálja. Április 28-án a Szent István bazilikában ő volt az az idős pap, akinek a Szentatya, Ferenc pápa kezet csókolt. Részlet a Máltai Podcast adásából. A műsorvezető: Romhányi Tamás.

- Mihály atya akkor is ugyanebben a kerekesszékben ült, amelyben most is beszélgetünk.

- Ebben. Velem szemben egy idős, 80 év körüli hölgy szintén kerekesszékben volt. Lelkesen várakoztunk. Eljött az öt óra, és jött a pápa. És ahogy úgy négy méterre tőlem megláttam az arcát, őszintén szólva, ledöbbentem, mert sugárzik az arca. A kisugárzása nagy tisztaságot, nagy egyszerűséget és igazi jóságot tükröz. Ő pedig meglátott bennünket, két kerekesszékest, és intett, hogy idejön. Odajött hozzám, megfogta a kezemet és megcsókolta. És én csak annyit tudtam mondani: Santita. Szentatya, olaszul. És előkészítettem ide magam mellé az ő könyvét. Álmodjunk együtt – Út egy jobb jövő felé.

- De Mihály atya miért vitte magával ezt a könyvet?

- Azért, hogy odaadjam a Szentatyának. Akkor odanyújtottam neki olaszul mondva, ez az ön könyve az én reflexiómmal. Latinul írtam rá két mondatot: Örömhír az életért. Gyakran kell olvasni. Elfogadta, megköszönte, és átadta a biztonságiaknak, mert azt úgy szokta.

Utána átment a túloldalra is a hölgyhöz, de sikerült átadni a könyvet.

- Mi történt ezután még a bazilikában?

- Voltak köszöntések, a pápa is mondott sok mindent, de én semmit nem hallottam. Az égvilágon semmit.

- De azért, mert – mint ahogy az előbb mondta, a füle már 77 éves – vagy azért, mert annyira hatása alatt volt a Szentatyával való találkozásnak?

- Mind a kettő. Kifelé menet, a Szentatya megint odajött és adott egy rózsafüzért. Én úgy tudnám megfogalmazni, hogy a tőlem telhető legnagyobb szeretetet én is igyekeztem őfeléje sugározni, mert én úgy érzem, hogy nagyon értem őt, és nagyon-nagyon tisztelem azt az embert, aki ennyire Jézusé!

- Mit mesélt, amikor visszaérkezett ide a szállóra?

- Én csak annyit tudtam mondani, hogy a pápán keresztül az Istennel is találkoztam. Kristálytisztán kimondja a dolgokat, de nem simítva, hanem nagyon-nagyon közérthetően. Például ott a Bazilikában mondott egy ilyet, hogy ne pletykáljunk. Rontja a szeretet légkörét.

- Másnap, amikor fölébredt itt a szállón, olyan napja volt, mint egyébként szokott, vagy valamiben különbözött?

- Körülbelül olyan három napig voltam a hatása alatt. Nagyon mélyen megérintett engem.

A Máltai Podcastban a máltai közösséghez tartozó emberek mesélnek választásaikról, döntéseikről, a sorsukat meghatározó fordulópontokról. Történetek első kézből a másik emberért végzett szolgálatról. A műsort az EWTN katolikus hálózat budapesti stúdiójában rögzítik. Műsorvezető Romhányi Tamás, rendező Mózes Anita. A kéthetente szerdánként friss adással jelentkező Máltai Podcast nézhető a YouTube-on, hallgatható a Spotify-on, de fogyasztását leginkább a podcast.maltai.hu oldalon ajánljuk.

Olvassa be a kódot és nézze meg a Máltai Podcast összes adását egy helyen!

interjú

A szeretet konkrét tetteket keres

Beszélgetés Martos Levente Balázs segédpüspökkel

Nem a hibátlanság tesz alkalmassá arra, hogy embertársaink mellé álljunk – vallja Martos Levente Balázs esztergomi segédpüspök, aki a találékony szeretetről a Máltai Szeretetszolgálat győri fogyatékos napközijében és máltai káplánként is szerzett meghatározó élményeket. A püspök atyával többek között ezekről az élményekről, a gyengeségeket is átölelő szeretetről és Ferenc pápa idei budapesti útjáról is beszélgettünk. Szöveg: Király Eszter Fotó: Kovács Bence

– Veritatem diligis – „Te az igazságot kedveled." Miért ezt a jelmondatot választotta püspökké szentelésére?

– Ez a mondat az 51., latin számozás szerint az 50. zsoltárból való. Ebben a bűnbánati zsoltárban az imádkozónak a személyes igazságáról van szó, arról az igazságról, amelyik az ő számára most feltárul. Ez egyfelől a saját gyengesége, bűnössége – és Isten mégis kedveli őt, mint bűnös embert. Másfelől a gyengeség tapasztalatában benne van Isten igazsága is. Isten igazságát tehát úgy szeretjük meg, hogy elfogadjuk a sajátunkat is. Mivel Isten megkedvel bennünket, ezért tudjuk mi is egyre inkább megkedvelni az igazságot, Őt magát. Ez a kijelentés a zsoltároknak ahhoz a rendkívüli tapasztalatához igazodik, amelyikben az imádkozó ember Istenhez fordul, és közben ő is alakul. Ezt az őszinteségre épülő alakulást fejezi ki számomra a jelmondatom.

– Imádságban és szolgálatban is sokszor szembesülünk az esendőségünkkel. Azt nyilatkozta: mikor hírül vette püspöki kinevezését, önt is megkörnyékezte az alkalmatlanság érzete.

– Egyrészt igaz, hogy mi teljesen alkalmatlanok vagyunk, másrészt az is igaz, hogy mégis megtapasztaljuk, hogy csodák történnek körülöttünk. Lehet, hogy nem fizikai értelemben vett csodák, de mindig olyan események, amelyekben látjuk az emberi élet kivirágzását, látjuk a szabadság növekedését mint Isten ajándékát. Volt ez a kampány, hogy „jót tenni jó". Ha nem tennénk azt a kevés jót, amit meg tudunk tenni, akkor ezek a csodák nem történnének meg. Bár a segítésben, az odaadásban újra és újra megéljük a gyengeségeinket, sőt, néha a motivációnk hiányosságait, mégis azt látjuk, hogy mindezzel együtt van értelme.

– Ön teológus, a hittudomány tanára. Tudós alkatként hogyan érintette, amikor a papi szolgálatban először találkozott megtört életű emberekkel?

– Meg kell jegyeznem, hogy az én szolgálatom sohasem a legszegényebbek között zajlott. Az első éveknek inkább a tanítás volt a központi feladata, szombathelyi káplánként, teológiatanárként főiskolásokkal és gyerekekkel voltam sokat, akik között néha az elhagyatottsággal, a széthulló családok fájdalmával találkoztam. A plébániai karitász csoportban nem elsősorban a nélkülözés arcát, inkább a szenvedés lelki oldalát ismertem meg: olyan emberek sorsát, akik az alkoholizmusból nem tudtak kiszakadni, akiknek a házassági válságát nem sikerült megoldani. Talán volt bennem egy nagy adag idealizmus, amivel próbáltam mindig az eszményhez ragaszkodni, afelé nyújtózkodni. Később egy másik paptól hallottam azt a kifejezést, hogy a keresztény erkölcs „plafon-erkölcs", nyújtózkodni kell, hogy elérjük. Közben mégis egyre jobban megértettem, hogy a megtörtségeinkkel együtt is szeretett lények vagyunk.

– 2007-től a győri hittudományi főiskola tanára, majd prefektusa is volt. Győri évei alatt a Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza fogyatékosok napközijében is szolgált lelkivezetőként. Mit tapasztalt a sérült fiatalok között?

– Azt ismertem föl, hogy néha nagyobb érték helytállni, mint óriási léptekkel előre haladni. Találkoztam élethelyzetekkel, amelyeken nem lehetett változtatni, de amelyekben lehetett reményt adni. Ilyen tapasztalat volt a győri ápolási osztályra járni, és ilyen volt a Szeretetszolgálat fogyatékosok napközijében a fiatalokkal lenni. Az ő állapotukban nem várható lényegi változás, ezzel együtt minden nap érezni lehetett az örömüket, a ragaszkodásukat, a szeretetüket.

Gyakran gondolkodtam azon, hogy a keresztény lelkiségben hogyan van egyszerre jelen a világ megváltoztatására, az embertársaink életének szebbé tételére irányuló törekvés, illetve az, amikor megbékélve, szeretetben elfogadjuk és megéljük azt, ami éppen adott számunkra. Úgy tűnik, mintha ez utóbbi – nagy általánosítással – a keleti kereszténységben jobban jelen volna. De ez is része a keresztény hivatásnak. Mi sem akarunk csak hatékonyak lenni, hanem törekszünk felismerni Isten titokzatos jelenlétét a szegénység világában.

– Barátsága a győri máltai napközi fiataljaival máig tart. Milyen közös élményekből született ez a bensőséges kapcsolat?

– Mikor a napközi egyik munkatársa, Magyar Klaudia a győri hittanárképzőn tanult, tanára és témavezetője voltam. Ő akkor elsőáldozásra készítette a napközi fiataljait, és megkért, hogy az első gyóntatásukat, illetve a szentség kiszolgáltatását végezzem el. Én ezt megtettem, együtt készültünk erre a szép ünnepre. Aztán visszatérő vendég lettem, gyóntatni jártam hozzájuk, meghívtak a karácsonyi és húsvéti ünnepekre, volt, hogy sportesemények, hajókiránduláson jártunk együtt.

Röviddel Ferenc pápa megválasztása után egy római bizottság tagja lettem. Mikor a fiatalok ezt megtudták, megbeszéltük, hogy levelet írnak Ferenc pápának. Rajzoltak, üzeneteket fogalmaztak, nagyon lelkesítette őket a pápa személye. Több karácsonyon is, a liturgián túl, az ő műsoraikban volt egy-egy olyan megindító pillanat, amelyben rajtuk keresztül felragyogott a szeretetnek egy különleges minősége – ami végül igazán elhozta számomra az ünnepet. Nagy ajándék volt minden megtanult verssor, dal, vagy épp az a bátor kiállás, amellyel egy fiatal a legtöbbet adta magából.

Amikor egy-egy társuk súlyos betegséggel küzdött, s végül elhunyt, nekem az volt a feladatom, hogy a gyászfolyamatban mellettük legyek. Ahhoz kellett hozzásegíteni őket, hogy megfogalmazzák, kimondják a fájdalmukat.

Azt is láttam, hogy a sérültekért dolgozó munkatársak milyen sok más terhet is cipelnek a személyes életükben – és mégis oda tudnak állni a fiatalok mellé. Gyakran olyan helyzeteket élnek meg, amelyek nehezítik az egyház életébe való teljes bekapcsolódásukat. Ezalatt nem azt értem, hogy egyházi értelemben tökéletesnek kell lenni ahhoz, hogy más mellé oda tudjunk állni, mert nem a hibátlanság tesz erre alkalmassá. Sokkal inkább a közös reményben való osztozás, a közös elköteleződés, ami átjárja azokat, akik egymásért együtt vannak. Azt láttam, hogy a Máltai Szeretetszolgálat gyakran kiváló kreativitással, kezdeményező erővel áll nehéz helyzetben lévő emberek mellé.

– „A papság lényege nemcsak liturgikus helyzetekben mutatkozik meg, hanem a másokkal való találkozás sajátos módját is jelenti" – mondta korábban. Mi a találkozásnak ez a sajátos módja?

– A tridenti zsinat a papság lényegét Krisztus áldozatának megjelenítésében, a szentmisében mint a keresztáldozat megjelenítésének különleges lehetőségében ragadta meg. Mivel hisszük, hogy az egyház az Eucharisztiából él, a papi és a püspöki szolgálat is egy olyan Eucharisztiában találja meg a csúcsát és forrását, ahol minden újrakezdődik. Az a reményünk, hogy ha nem is mindig éljük át egészen elevenen azt, ahogy az Eucharisztiából élet lesz, azért mégis innen fakad Krisztus valóságos jelenléte. Abban bízom, hogy minden gyengeségem ellenére sikerül a mindennapi találkozásokban is megélni valamit abból a szeretetből, abból az örömből, abból a figyelmességből, amelyre Isten tesz bennünket képessé.

A hatvanötödik zsoltár azt mondja Istenről: „Meglátogattad a földet és megitattad, áldásod bőségével elárasztottad". Isten érkezése itt látogatás, és mi, emberek ezt próbáljuk utánozni. Csak a találkozás talán jobban kifejezi, hogy olykor esetlegesen, váratlanul, máskor meg tervezetten, szándékosan próbálunk utat találni egymáshoz.

– 2021-ben a Szuverén Máltai Lovagrend káplánja lett. Mi az, amit ugyanúgy megtalált a győri máltai napközi és a magyar máltai lovagok közösségében?

– Azt, hogy a szeretet konkrét tetteket keres. Konkrét embereket, konkrét arcokat. A máltai káplánságom úgy kezdődött, hogy megkértek, havonta misézzek a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének székházában. Ezt meg lehet tenni, gondoltam. Tavaly nyáron részt vettem a Lovagrend által szervezett ifjúsági táborban, ahová húsz országból négyszáz fiatal érkezett, a magyar csapat tíz kerekesszékes fiatalból és az őket kísérő önkéntesekből állt. Azt láttam, hogy mindenkinek „van embere", aki gondosan vigyáz és jó szívvel figyel rá. Pedig egy huszonévesnek ma egyáltalán nem egyértelmű, hogy a reggeli mosdatástól az esti lefekvésig, az apró-cseprő dolgoktól a közös városnézésig mindenben együtt legyen egy fogyatékos társával. Amit bennük fölismertem, és amit a leginkább ki tudok emelni mint közös máltai pontot, az a másik ember iránti tisztelet, és ennek a tiszteletnek a tényszerű megélése, megjelenítése konkrét tettekben, alapvető keresztény elkötelezettséggel. Mindehhez, azt hiszem, egyfajta bátorság is hozzátartozik. A Máltai Szeretetszolgálat akcióit figyelve azt látom, hogy ezekben nagyon nagy adag bátorság van, ami a kreativitásnak is egy feltétele.

– A misézésen és a protokoll-részvételeken túl mit csinál még egy máltai káplán?

– Sok minden történik velünk, de mindig irányt, formát, középpontot keres az életünk és a keresztény elkötelezettségünk. A lovagrendek a sajátos kiállásukkal, a fogadalmaikkal és a már említett személyre szabott törődéssel ezt próbálják láthatóvá tenni. A máltai káplánság a Lovagrend közössége iránti lelkiatyai feladatokat jelent. Ha például a Lovagrend fogyatékos embereknek, nehéz sorban élőknek vagy egyszerűen a saját tagjainak programokat, ünnepeket, zarándoklatot szervez, akkor a máltai káplán ezeken az

eseményeken a lelki feladatokat ellátja. Részt vesz a közösség életében, és azokat a gondolatokat, amelyek a lovagrend hivatásában, imádságaiban megfogalmazódnak, a saját erejével is igyekszik a gyakorlatba átfordítani. Tehát mi, máltai káplánok egész nap azon gondolkozunk, hogyan lehetnénk egy kicsit jobbak…

– Szerintem az esztergomi segédpüspök is egész nap azon gondolkozik! Mi járt a fejében, mikor a szentelésén ezeket a sorokat olvasták fel a pápai kinevező okiratból: „Úgy döntöttünk, hogy téged választunk erre a szolgálatra, kedves Fiunk, hiszen józanságodat, az ügyek intézésében való jártasságodat, lelkipásztori buzgóságodat különösen a Budapesti Központi Szeminárium rektori tisztségének ellátásában bizonyítottad”?

– Van az a szófordulat, hogy sem megerősíteni, sem cáfolni nem tudom, ami elhangzott. De komolyra fordítva: a hivatalból érkező szónak sajátos súlya, igazsága és szépsége van. Én ezt úgy értékelem, mint bátorítást, megerősítést. A vágy, hogy valaki azt mondja, jól csináltad, mindenkiben nagyon mélyen benne van – bennem is. A szenteléskor valahol megéltem azt, hogy ez a kinevezés, mondjuk így, elismeri, hogy nem jártam egészen rossz úton, és hogy az egyház közösségében tudhatom magamat. És arról is szól, hogy az egyház lényege ilyen „kedves fiúi”, illetve atyai-fiúi-anyai-leányi kapcsolatokban mutatkozik meg.

Istennek van egy látomása egy nagyobb szeretetben élő emberiségről, amelynek érdekében Ő a Fiát a világba küldi, és meghív a Fia szolgálatába aztán sok-sok másik embert. Egyúttal hitünk szerint minden egyes személyre külön gondja van. Tehát számomra a „kedves fiunk” kijelentés tanúságtétel is arról, hogy jó az egyház, jó úton vagyunk, amikor Isten szeretetét embereken keresztül is szeretnénk megélni.

– A 2021-es Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus idején Ferenc pápa tolmácsa volt, s többször felidézte, milyen bensőséges élmény volt beszélgetni vele akkor. A Szentatya idei budapesti apostoli látogatásának melyik pillanata érintette meg leginkább?

– Ez a hétvége nekem az odafigyelésre volt jó alkalom: azt figyeltem, Ferenc pápa hogyan tudja felvenni a kapcsolatot másokkal, hogyan fordul azokhoz, akik köszöntik, hova teszi a hangsúlyokat a beszédeiben. A legemlékezetesebb a fiatalokkal való találkozása volt, ahogyan az a tizenegyezer fiatal a Papp László Arénában együtt érzett, együtt lélegzett a pápával. És ő engedte ezt, sőt, nagyon segítette, nagyon akarta is, hogy ez a találkozás ilyen módon megtörténjen. Tulajdonképpen azért imádkoztam ott is, hogy minél többen megélhessünk valamit ebből a „kedves fiúi” ajándékból. A pápa gyújtólángja annak a tapasztalatnak, hogy összetartozunk, hogy van Mennyei Atyánk.

– A Kossuth téri pápai szentbeszéd fő üzenete az volt, hogy legyünk nyitott kapuk. Hogyan lehetünk azok?

– Bennem nagyon megmaradt a pápának az a mondata, hogy senki előtt ne csapjuk be az ajtót. Néha átélem ennek a nehézségét – főleg olyankor, amikor úgy érzem, valaki már nagyon sokszor bejött, mégsem sikerült megérteni egymást, és ez fáj. És bár vannak helyzetek, amikor be kell látni, hogy valami nem megy, akkor sem mindegy, hogy azt ajtócsapással jelzem-e. Nyitottnak lenni: bízni abban, aki érkezik, keresni, mi közös bennünk. Ferenc pápa ebben nagyon bátor. Arra buzdít, hogy találjunk közös pontokat, ne zárjuk el mindjárt a lehetőségét annak, hogy találunk egyet – talán kevesebbet és kisebbet, mint szeretnénk, mégis olyat, amiben egyek lehetünk. Nyitott kapunak lenni azt is jelenti számomra, hogy nem személyes védművekben gondolkodunk, hogy a sokféle színlelésünknek, bizonyítási kényszerünknek legalább egy kicsit mögé tudunk nézni. A másik gyakran akkor tud hozzánk kapcsolódni, ha azt látja, hogy nem a saját tökéletességünk képzete mozgat. Ha egyre inkább merünk olyanok lenni, amilyenek vagyunk, akkor konkrétabb találkozásokra lesz lehetőségünk, s ezek a nyitott kapuk erősítik, elevenítik az életünket.

Bevallom, sokszor átélem a nyitott kapuktól való félelmet. Amikor a Szentatya ezt a prédikációt mondta, közben azon járt az eszem, hogy Uram, már annyi kaput kinyitottam, nem tudom, jó-e ez így, talán egyiket-másikat ideje lenne becsukni... De Ferenc pápa személyében soha nem a lehetetlenség kihívása érkezik. Sokkal inkább az a felszólítás, hogy legyünk bátrak – épp azért, hogy folytathassuk a jót.

a hit védelme

Martos Levente Balázs: „Bölcsességed mint a tenger, mély”

Idős plébánosom mesélte, hogy valaha régen, kispapkorában minden délután kötelező volt sétálniuk a városban. De egy napon, valamikor az ötvenes években, hűvös szelek fújtak. A papnövendékek ezért küldöttséget menesztettek a lelki igazgatóhoz, mondván: „Spirituális atya, a kispapoknak ma nincs kedvük sétálni…” Az idős pap erre elgondolkozott, majd így válaszolt: „Kérem, akkor ma kedv nélkül fognak sétálni…”

Vajon miért meséli el valaki még jó ötven évvel később is, hogy egy őszi délutánon „kedv nélkül” kellett sétálnia? Az öreg spirituális mondata valószínűleg sokszor eszébe jutott, és gyakran átsegítette olyan pillanatokon, amelyekben kedv nélkül kellett megtennie valamit. Amúgy tisztelte és szerette elöljáróját, a tekintélyes dogmatanárt, későbbi segédpüspököt, aki nem akart rosszat, nem is mondott semmi bántót, nem érvelt és nem magyarázott, hanem egyszerűen szembesített a ténnyel, hogy a dolgok nem mindig a kedvünk szerint alakulnak. Ezzel pedig nemigen lehet vitatkozni.

Az a benyomásom, hogy a korábbi nemzedékek nagyra tartották az ilyen hozzáállást. A belső érettség, erő és összeszedettség jelének tekintették, ha valaki független tudott maradni a pillanatnyi hangulatától. Az erről tanúskodó képek nem érzéketlenségről, nem keménységről szólnak. Nem akarom és nem is tudom félisteneknek tekinteni az így gondolkodó, már-már legendássá nemesülő embereket. Az eszmény, amelyre törekedtek, mégis jelentős: megtalálni és elérni az élet olyan mélységét, amelyet nem ingat meg a környezet sokféle változása.

Tettel és igazsággal

Az ember és cselekedeteinek bibliai megközelítése nem tagadja a tudat, a lélek belső mozgásait és változásait, de nem is alkot részletes rendszert, amellyel ezeket leírná. Számot vet az ember titokzatos mélységeivel, de inkább arra van gondja, ami ebből a mélységből szóban és tettben megragadható. Gondoljunk csak a két testvérről szóló rövid példázatra (Mt 21,28–32). Az egyik, mondja Jézus, előbb nem akar kimenni az apa szőlőjébe, de aztán meggondolja magát. A másik mindjárt igent mond, később mégsem megy. Melyik tette meg az apa akaratát? – kérdezi hallgatóit Jézus. S mivel a válasz nyilvánvaló, meg is feddi azokat, akik csak látszólag engedelmeskednek Isten küldötteinek. A rövid történetben a hangsúly a tetteken van. Ha akarunk, gondolkozhatunk azon, vajon miért „nem akart” menni az első fiú, és később mi vette rá az indulásra. Elképzelhetjük, hogyan győzte meg magát, belső tusakodás után, hogy engedelmes legyen. Ezek a képzeletbeli kiegészítések azonban nagyrészt azt jelzik, ami minket érint és érdekel. Illetve jó esetben talán azt, amit egy ügyes elbeszélő, mint Jézus, pontosan tud: nemcsak az fontos, amit elmond, hanem az is, amiről nem szól. Hallgatói ugyanis ezeken a kihagyott részleteken éppen olyan sokat gondolkoznak, mint azokon, amelyeket valóban tőle hallottak.

„Gyermekeim! Ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem tettel és igazsággal!” – halljuk János felszólítását első leveléből (3,18). Ezzel egyrészt szeretném megerősíteni az előbbit: a bibliai szerzők a tettekben, a valósághoz igazodó, vagyis „igazságos” szeretetben ragadják meg a helyes cselekvés normáját. Az igazság János számára valószínűleg nemcsak a valóság helyes befogadását, hanem a Jézus Krisztusban felragyogó igazságot is jelenti. Másrészt ez a mondat valami mással is szembesít. Azzal ugyanis, hogy a tettel és igazsággal való szeretet ellentéte, ha bárki erre gondolt volna, nem olyasmi, hogy „szívvel-lélekkel”, „belső lényünk szerint”, „érzelmeink és hangulataink gazdagsága szerint”, hanem „szóval” és „nyelvvel”. Tehát amikor azt állítom, hogy a Biblia a tettekre, helyenként esetleg a szándékra összpontosít, nem a belső megélés, a külvilághoz végül is alkalmazkodó belső érzésvilág ellenében beszélek. A bibliai látásmód a kétszínűséget, a fölösleges és hamis beszédet kárhoztatja. Manapság úgy mondanánk, a habosítást, a nagy ívű szándéknyilatkozatokat, az öncélú hősködést, amelyek igazán el sem jutnak a másikhoz.

Belső állapot és istenkapcsolat

A régi ember talán hajlamosabb volt erre: feltételezni, hogy a világ jól látható, egyszerű és kiszámítható rendje visszahat az emberre. Ha valaki jó döntéseket hoz, a belső világa majd megtalálja a békéjét. Ha leteszik a kád vizet, a hullámai majd szépen elcsitulnak. Manapság úgy tűnik, a világ alaposan megbolydult, és a dolgok igazságát sokkal intenzívebben a saját nézőpontunk felől igyekszünk megtalálni és megerősíteni. Ebben pedig az a felismerés vezet, hogy ha az egyes ember nem tud megbékülni magával, mások számára sem lehet békesség forrása. Azok a bibliai példák, amelyek a hangulatváltozásokkal kapcsolatban felmerülnek bennem, először is negatív példák, zavart lelkiállapotra utalnak. Mert a Szentírás világában a jó örömöt szerez, a rossz pedig elriaszt, s ha nem így van, akkor valami baj és rendezetlenség áll a háttérben.

A cikk teljes terjedelmében A SZÍV Jezsuita Magazin 2020. novemberi számában jelent meg.

jegyzet

DocRoom: valós változás a hajléktalan emberek ellátásában

Dr. Békási Sándor

DocRoom néven egészségügyi kutatási programot indított a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Közép-Magyarországi Régiója 2022-ben, amely a kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek egészségi állapotának és az ellátórendszerhez való hozzáférésének tudományos alapokra épített javítását tűzte ki célul. Az alapítás bő egy éves évfordulóján szubjektív jegyzetben tekintjük át, hol is tart most a program.

Régóta köztudott tény, hogy a hajléktalan emberek számos egészségi nehézséggel küzdenek, krónikus betegségeik az átlagnépességhez képest 10-15 évvel korábban és súlyosabb formában jelentkeznek. Ezen az amúgy is kiszolgáltatott helyzeten a COVID-járvány jelentősen rontott. Az intézményi karanténok, az akut és a krónikus egészségügyi ellátás átmeneti visszaszorulása és a szociális ellátórendszerre nehezülő többletterhek mind korábban nem tapasztalt mértékben sújtották a hajléktalan betegeket.

Ezek a tapasztalatok a Szeretetszolgálat budapesti Egészségügyi Centrumát arra sarkalták, hogy megvizsgálja, hogyan tudja hatékony módon az egészségügyet közelebb vinni a szociális ellátórendszerhez. Mivel a járvány alatt a világ minden részén a modern digitális megoldások jelentősen segítették a kieső szolgáltatások pótlását, úgy gondoltuk, a telemedicina szintén javíthatja hajléktalan betegeink gondozását.

A kezdő lépések tervezésekor szerettük volna a témában már elérhető orvosi szakirodalmat használni, azonban értékes információk begyűjtése helyett csak azok hiányával szembesültünk. Szinte sehol sem voltak elérhetők olyan kutatások, programok, amelyek kifejezetten hajléktalan embereknek nyújtott digitális egészségügyi szolgáltatásokat elemeznek vagy mutatnak be. Néhány tanulmány született az Egyesült Államokban, de ott is leginkább csak az egészségügyi ellátó oldaláról, szállók vagy éjjeli menedékhelyek, mint az online vizit megvalósulási helyei, egyáltalán nem voltak képben. Európai tudományos kutatás még ennyi sem létezett ezen a területen.

Logikus továbblépésnek tűnt, hogy magunk kezdjünk ezekbe a kutatásokba, amelyeket így előzetes eredmények nélkül, az alapokról kellett felépítenünk. Ebben jelentős segítséget kaptunk a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetének Digitális Egészségügyi kutatócsoportjától, és annak vezetőjétől, Dr. Győrffy Zsuzsa docens asszonytól. Velük a legelső pillanatoktól fogva közösen tudtunk gondolkodni azon, mit és hogyan lenne érdemes kipróbálni ennél a nehéz helyzetben lévő társadalmi csoportnál.

Olyannyira az alapoknál kezdtük a kérdés vizsgálatát, hogy az első felmérés 2020-ban arra vonatkozott, egyáltalán nyitottak-e a látókörünkben lévő hajléktalan emberek az online orvosi szolgáltatásra. Hiszen csak a várhatóan valamennyire pozitív fogadtatás esetében van értelme megtervezni a továbbiakat, amennyiben nekik ez nem felel meg, elutasítják, akkor mást kell megpróbálnunk. Az eredmények megdöbbentőek voltak: nem találtunk különbséget az átlagnépesség és a mi hajléktalan betegeink online gondozással kapcsolatos nyitottságában, vagyis éppen annyira érdeklődnek az online vizit iránt, mint bárki más. Ezen az eredményen felbuzdulva 2021-ben egy pilot programot szerveztünk, amiben negyedéves időtávon, átmeneti jelleggel próbáltuk ki a telemedicinális viziteket 4 hajléktalanszállón, hogy élesben tudjuk tesztelni, milyen visszajelzéseket, elégedettséget, orvosi hatást jelent az online megoldás. Ennek eredménye olyan mértékben meghaladta az előzetes várakozásainkat, hogy rögtön elkezdtünk azon dolgozni, hogyan lehetne az online viziteket állandóvá tenni, és ennek hatására kialakítottunk egy hibrid (a személyesen nyújtott és interneten keresztüli orvosi ellátást zökkenőmentesen ötvöző) alapellátási modellt, amely jelenleg is működik.

Ezek az innovatív tudományos aktivitásaink vezettek el a DocRoom Egészségügyi Kutatási Program formális megalapításához 2022-ben. Nagy fegyvertény, hogy minden kutatásunkat angol nyelvű tudományos közleményben jelentettük meg nívós orvosi szaklapokban (a cikkek elérhetőek a docroom.hu alatti honlapunkon). Ezt egy főként szociális ellátást nyújtó szervezet életében hatalmas eredménynek tarjuk. Külön büszkék vagyunk arra, hogy a közlemények teljes szövege nyílt hozzáférésű módon elérhető, így bármely olyan szervezet, intézmény, munkacsoport számára kiindulási alapot jelenthet, amely a miénkhez hasonló telemedicinális szolgáltatás elindításán gondolkozik.

Ha összefoglalásként címszavakban kellene értékelnem a DocRoom első évét, az alábbiakat emelném ki: kutatásaink nemzetközi szinten is hiánypótlóak, a hajléktalan emberek pozitívan állnak a digitális egészségügyi megoldásokhoz, felméréseink eredményei gyorsan hasznosulnak és valós változást hoznak a Szeretetszolgálat ellátási struktúrájában, valamint a szociális intézmény együttműködése egyetemi munkacsoporttal egy újszerű és ideális kutatási kombinációja a kiszolgáltatott társadalmi rétegek egészségügyi kérdéseinek. Tevékenységünket tavaly az Európai Szociális Szolgáltatások Díjával jutalmazták a kutatási program kategóriában.

A szerző a Magyar Máltai Szeretetszolgálat főorvosa

szolgálat

A befogadás jubileuma Pátyon

A Máltai Szeretetszolgálat első saját építésű központjában, 1996-ban az idősotthon építésével egy időben alakították ki Pátyon azokat a lakóotthonokat, amelyekben 25 évvel ezelőtt öt befogadó családdal kezdődött a nevelőszülők munkája. A családok később kiköltöztek a környező településekre, helyüket pedig olyan fogyatékossággal élő fiataloknak adták át, akik kis segítséggel itt önálló és teljes életet élhetnek. Például dolgozni járhatnak többek között a tíz éve máltai üzemként működő Kerámia Műhelybe. A befogadás jubileumát ünnepelték júniusban a pátyi máltai központban.

Öt családdal és mintegy negyven nevelt gyermekkel indult, ma pedig már 12 megyében összesen 96 nevelőszülő 260 gyermeket nevel, köztük számos fogyatékkal élő, halmozottan sérült gyermeket a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Háza Integrált Intézmény Nevelőszülői Hálózat a befogadó szülőik olyan gyerekekről gondoskodnak, akiket a gyermekvédelmi hatóságok kiemeltek eredeti családjukból és hosszabb-rövidebb időre nevelőszülőknél helyeztek el. A máltai szemléletmód szerint nevelőszülőként nekik kell megadni mindazt a szeretetet, biztonságot és nyugalmat a gyerekeknek, ami minden gyermeknek jár, függetlenül attól, hogy hová született, és hogyan indult az élete. A gyerekek gondozását és ápolását végző nevelőszülők támogatják a gyermekek fejlődését, és emellett feladatuk a kapcsolattartás a szülőkkel, valamint annak elősegítése, hogy amennyiben arra lehetőség van, a gyermek visszatérhessen a családjába, illetve örökbefogadó szülőkhöz kerülhessen.

A befogadó családokat a Szeretetszolgálat tárgyi eszközökkel is segíti, a nevelőszülőket mentorok támogatják, és olyan képzéseken vehetnek részt, melyeken többek között abban kapnak segítséget, hogy minél jobban megismerjék az általuk nevelt gyermekek személyiségét és alaposabban megtervezhessék a gyerekek jövőjét. A huszonöt év során közel ezer gyermek nevelkedett a máltai nevelőszülői hálózat családjaiban.

A nevelőszülői hálózattal szinte egy időben indult el Pátyon a gyermekjóléti szolgálat. A szolgálat legfőbb feladatának tekinti, hogy odaforduljon a nehéz helyzetben élő családokhoz, figyelemmel kísérje életüket és szükség esetén a Máltai Szeretetszolgálat szakembereit – adósságrendezési tanácsadót, pszichológust, mediátort, munkaerőpiaci koordinátort – bevonva támogassa őket. A két szolgálat negyedévszázados jubileumát a Máltai Szeretetszolgálat Közép-Magyarországi Régiója szakmai nappal ünnepelte Pátyon, a Befogadás Háza kápolnájában.

A nevelőszülői hálózat korábbi házaiba 2003 nyarán megérkezett az első tizenkét enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékossággal élő fiatal. A lakóotthonok célja húsz év alatt mit sem változott: nyugodt környezetben olyan biztonságos életteret, otthont nyújtani a speciális igényű emberek számára, melyet sajátjuknak tekintenek, és amelyben a személyes támogatás segítségével önálló, tevékeny életmódot alakíthatnak ki. Van, aki külső munkahelyre jár dolgozni, mások a tízéves máltaiságát ünneplő Kerámia Műhelyben kaptak állást, többen az idősotthon karbantartó csapatában dolgoznak, és élnek olyan fiatalok is a lakóotthonban, akik napközben fejlesztő foglalkozáson vesznek részt. A 24, speciális szükséglettel élő fiatal mindennapjait a nap 24 órájában hét, váltásban dolgozó nevelő segíti, akikre folyamatosan számíthatnak. Velük együtt fejlesztőpedagógus és a foglalkoztatást segítő munkatárs is dolgozik az intézményben, ők biztosítják a lakók számára a személyre szabott fejlesztést. A pátyi lakóotthonok huszadik és a Kerámia Műhely tizedik évfordulóját egy zenés-játékos közösségi nappal ünnepelték meg, melyen fellépett a lakóotthonos fiatalokból összeállt zenekar, a PMZ is.

Írta Piazza-Georgi Barbara

Casa dei Cavalieri di Rodi

A János-Lovagok Itáliában

A Máltai Lovagrend olaszországi struktúrája igen bonyolult. Nemcsak a Rend 900 éves történetét tükrözi, és a 19. századi, Málta elvesztése utáni megújulásának történetét, hanem Olaszország szerteágazó történelmét is.

A következő szervezetekből áll: Lombardiai és Velencei Nagyperjelség, Római Nagyperjelség, Nápolyi és Szicíliai Nagyperjelség, Máltai Lovagrend Olasz Szövetsége (ACISMOM), Segélyszolgálat (CISOM), Katonai Hadtest.

A három nagyperjelség eredete a Rend őstörténetéhez tartozik. Birtokaik, tevékenységeik révén évszázadokon keresztül a Rend egyik legfontosabb anyagi forrását képezték szentföldi, majd rodoszi és máltai tevékenységeihez.

A római nagyperjelség. Történelmi nyomai legalább 1120-ig nyúlnak vissza, mindössze hét évvel a Rend hivatalos alapítása után. Körülbelül egy évszázaddal később a volt Augusztusz Fórum területén szerzett egy épületet, amely ma is a Rendé: a „Casa dei Cavalieri di Rodi", a „Rodoszi Lovagok Háza". Ma ebben az épületben található a CISOM, az olasz segélyszolgálat székhelye, valamint a „Cappella Palatina", a nagyperjelség kápolnája, amelyet ma is rendszeresen használnak.

A Római nagyperjelség jelenlegi székhelye az Aventinus-dombon jól ismert Magisztrális villa, amelyet a 14. században a feloszlatott templomos rendtől szerzett meg.

A lombardiai és velencei nagyperjelség. A velencei nagyperjelséget először 1144-ben dokumentálták, 1180-ra saját birtokai voltak, és rendháza a Piazza San Marco közelében. 1806-ban azonban Napóleon feloszlatta a nagyperjelséget, és minden vagyonát elkobozta. 1839-ben, a Rend átszervezése során újjáalakult, együtt a szintén feloszlatott Lombardiai nagyperjelséggel, és 1841-ben Ferenc József császár visszaadta a régi rendházat. A 2014-ben felújított épület ma is a nagyperjelség székhelye.

A nápolyi és szicíliai nagyperjelség. Dél-Olaszországban eredetileg három perjelség volt, ezeket a napóleoni háborúk idején királyok szintén feloszlatták, és minden vagyonukat elkobozták. A nápolyi és szicíliai nagyperjelség 1839-ben jött létre, a három régi délolasz perjelséget egyesítve: birtokaikat nem kapta vissza, de a nápolyi király egy kolostorépületet és egy kórházat adományozott, amelynek működtetése az újjáéledt Rend első nagyszabású ispotályos tevékenysége lett. A kórházat 1910-ben visszaadták az olasz államnak.

A Máltai Rend Olasz Nemzeti Szövetsége. A 19. századbeli átszervezés során, miután a nem fogadalmas rendtagok kerültek egyre inkább előtérbe, a perjelségekkel párhuzamosan – amelyek a fogadalmas lovagok meghatározott létszámú csoportja köré épülnek – megjelentek a nemzeti szövetségek. 1877-ben Olaszországban is megalapították a nemzeti szövetséget, bár itt a fogadalmas lovagok nem hiányoztak, de célszerű volt egy egységes szervezet az összes olasz nyelvű terület összefogására, és a nagyobb, hadikórházi és katasztrófamentési műveletek biztosítására.

Az Olasz Nemzeti Szövetség összefogja a három nagyperjelség valamennyi tagját, együttműködésüket egy koordináló tanács biztosítja. A nagyperjelségek helyi delegációkon keresztül működnek, többnyire helyi vagy regionális karitatív akciókban dolgoznak együtt, általában a segélyszolgálat szakembereivel és önkénteseivel. Míg a Nemzeti Szövetség nagyobb szabású orvosi és egészségügyi programokat vezet, mint például a római Magliana kórházat.

A Máltai Katonai Hadtest. A Máltai Lovagrend és az Olasz Hadsereg között 1877-ben kötött megállapodás értelmében jött létre mint az Olasz Hadsereg különleges kisegítő hadteste, egészségügyi és katasztrófaelhárítási feladatokra. 18 hivatásos katonából és mintegy 600 önkéntesből áll. Az olasz hadseregen belül működik, onnan kapja fizetését, ugyanakkor a Lovagrend Olasz Nemzeti Szövetségének szervezete. A második világháborúig tábori kórházaival, kórházi vonatok és hajók működtetésével, valamint általános egészségügyi szolgálattal tűnt ki: több magas katonai kitüntetést kapott önzetlen, bátor bevetéseiért. A második világháború óta részt vett olyan nagy természeti katasztrófák utáni akciókban, ahol az olasz hadsereg bevetésre került nemcsak otthon, hanem külföldön is. 1947-ben, miután a békeszerződés hadiállományának csökkentésére kényszerítette, az olasz légierő átadott 39 repülőgépet a Rend Katonai Hadtestének: ezeket mentőszolgálatra és betegszállításra használták, amíg 1949-ben, a megszorítások enyhülésével, visszaadhatták az olasz államnak.

A Máltai Rend Olasz Segélyszolgálata (CISOM) a Rend legújabb - 1977-ben alapított - ága Olaszországban. Több mint 3600 önkéntest számlál, 120 helyi csoportra osztva. Csoportjai decentralizáltan dolgoznak, reagálva a helyi igényekre és kezdeményezésekre, együttműködésben a főperjelségek helyi delegációival, illetve a nemzeti szövetséggel.

A Máltai Rend működése Olaszországban

Olaszországban a Máltai Lovagrend hat különböző szerven és számos helyi delegáción keresztül működik – ezek történeti áttekintését adtuk a „Történelmi infócseppek" rovatban. Tevékenységük sokrétű, helyi kezdeményezésekre épül, és a szervezeti egységek összessége a Rend egyik legnagyobb jelenlétét képezi.

Szoros az együttműködés a Nagyperjelségek, a Nemzeti Szövetség és a Segélyszolgálat közt. A helyi tevékenységek többségénél a rendtagok együtt dolgoznak a CISOM munkatársaival és önkéntesekkel.

A Rend Olaszországi Segélyszolgálata (CISOM) magasan képzett tagokból álló szervezet, több mint 3600 önkéntessel országszerte, 120 helyi szekcióra és több speciális csoportra osztva. Alaptevékenysége elsősorban az elsősegélynyújtás és a katasztrófaelhárítás a nemzeti polgári védelmi rendszeren belül. Katasztrófahelyzetekben a CISOM sürgősségi menhelyeket, mentőautókat és mobil klinikákat vet be. Szakterületei közé tartozik a VePI (Értékelés és Első Reagálás), a városi kutatás és mentés, az erdőtűz-megelőzés és a tengeri mentés. A CISOM kutyás egysége országosan ismert.

A CISOM egészségügyi szolgálatai jelen vannak az olasz tengeri őrség hajóin és a menekülteket befogadó központokon. 2022-ben több mint 35 000 tengerből kimentett migránst láttak el.

Az ukrajnai válság kezdete óta a CISOM koordinálja a Rendnek adományozott humanitárius javak olaszországi begyűjtését, és több száz tonnát szállított Ukrajnába.

A vészhelyzeteken kívül a CISOM egységei a helyi közigazgatási szervekkel, valamint a nagyperjelségek helyi delegációival dolgoznak együtt. Mindennapi tevékenységei közé tartozik a hajléktalan emberek ellátása, élelmiszergyűjtés és -osztás, idősek és fogyatékosok ellátása, tanodák, népkonyhák, telefonos segélyvonalak, egészségügyi rendelők működtetése, szolgáltatások a zarándokhelyeken és nagyobb ünnepeken, elsősegély- és katasztrófavédelmi tanfolyamok tartása.

A Nemzeti Szövetség (ACISMOM) szakorvosi tevékenységekre összpontosít. Egy 240 ágyas kórházat vezet a római Maglianában, amely a régió egyik fontos neurológiai, érrendszeri és ortopédiai rehabilitációs központja. Országszerte 13 egészségügyi központot is működtet, mintegy 550 szakmai alkalmazottal és 60 önkéntessel, a CISOM-mal együttműködve.

A lombardiai és velencei nagyperjelség 10 delegációval és 1000 aktív önkéntessel dolgozik, helyi igényeknek megfelelő tevékenységek széles skálájában. Egyedi programaik: a mozgáskorlátozottak számára szervezett járatok szeretteik sírjához; börtönlátogatás; valamint a milánói dómnál a CISOM-mal közös orvosi segély-pont, amely évente 2000 beteget lát el.

A római nagyperjelség 9 delegációval és több mint 700 önkéntessel rendelkezik, akiknek csaknem fele rendtag. Évente majdnem 45 000 munkaórás bevetést számolnak össze. 11 szociális segítő központot, egy bentlakásos és járóbeteg-központot demens betegek számára, valamint mobil szív- és érrendszeri szűrőegységeket irányítanak. Emellett a delegációk részt vesznek a helyi egyházmegyei, plébániai és CARITAS tevékenységekben: mintegy 80 ilyen társintézménnyel dolgoznak együtt.

A nápolyi és szicíliai nagyperjelség 2022-ben mintegy 200 önkéntest állított ki, akiknek fele rendtag. A CISOM-mal együtt Pompeii-ben egy hajléktalanközpontot és egy zarándokközpontot működtet, saját nyári tábort szervez fogyatékos fiatalok számára, és a delegációk számos helyi tevékenységben vesznek részt – például 2022-ben több mint 64 000 adag ételt osztottak ki.

1993-ban a nagyperjelség egy célzott támogatásnak köszönhetően létrehozta a nápolyi *„Centro di Studi Melitensi"* -t, egy rendi témákkal foglalkozó kutatóközpontot, amely tudományos folyóiratot és monográfiákat ad ki. Hatalmas könyvtárral van felszerelve, és számos kutatóközponttal tart fenn kapcsolatot.

A Katonai Testület mindennapi katonai egészségügyi tevékenysége mellett 2022-ben részt vett az afgán menekültek Olaszországba szállításában és egészségügyi ellátásában. Részt vesz a fiatal fogvatartottak szociális rehabilitációjában. A NATO-kezdeményezések részeként felszereléseket biztosított Koszovóban, Dzsibutiban, Afganisztánban és Libanonban. A COVID-vészhelyzet idején kitüntette magát egy speciális COVID-kórház-hajó felállításával, valamint tömeges oltási kampányokkal.

Írta Piazza-Georgi Barbara

Győztesek köre

A Máltai SE gyulaji focicsapata körben állva imádkozik a Felzárkózó Települések Országos Labdarúgó Bajnokság területi selejtezőjén Telkiben. A Tolna megyei U15-ös focisták első helyen végeztek a tornán, így bekerültek a legjobbak közé, és nyár végén megmérkőzhetnek az országos döntőben a bajnoki címért. A FETE Kupa területi fordulóin több ezer gyermek vett részt, akik az új cselek és taktikák mellett új barátokat is szerezhettek a meccsnapokon.

Fotó: Majoros Árpád Csaba